

המצרים הציעו

בסוד מו"מ ישיר!

מהותיים (ראה עמודים 18-19), עלה על דעתו של אבא אבן שכדאי להחיות את רעיון "הסדר-הביניים" לפתיחת התעלה - כדי להרוויח זמן ולהשהות את ההיענות הכללית ללחץ האמריקאי הסמוי.

בינתיים הופרכה גם הסברה כי האמריקאים מתנגדים לפתיחת התעלה. הדבר בא בשלוש צורות:

● בארץ ביקר דויד רוקפלר, אחד מגדולי הבנקאים בארצות-הברית ונציג האינטרסים של חברות-הנפט הגדולות, שהסביר כי אמריקה מעוניינת בפתיחת התעלה, לשם חידוש זרימת הנפט בה.

● שר-החוץ האיטלקי, אלדו מורו, ביקר בישר-

הסוד הכמוס ביותר במדינת ישראל הוא זה:

במחצית ינואר 1971, לפני שתמה הפסקת-האש "המוגבלת", שהיתה אז ב"תוקפה, היתה פנייה מצרית אל ממשלת ישראל.

המצרים הציעו לגולדה, באמצעות מתווך כים (אמריקאיים): לפתוח מייד במשא ומתן ישיר וסודי, המטרה: להביא לפתיחת התעלה לשייט בינלאומי, תמורת נסיגה של כוחות צה"ל מגדות התעלה.

גולדה מאיר השיבה על פנייה זו בשלילה.

כך הוחמצה הזדמנות חד-פעמית להגשים את אחד החלומות הרשמיים של ממשלת ישראל: לקיים משא-ומתן ישיר עם ממשלה ערבית.

מדוע דחתה גולדה הצעה זו:

● הנימוק הראשון: אמונתה הנושנה שהאמריקאים מתנגדים לפתיחת התעלה, מפני שהדבר יתן יתרון כלשהו לחיל-הים הסובייטי.

● הנימוק השני: עמדתה הרשמית של הממשלה, שאין לסגת משום מקום, לפני הסדר-שלוש רשמי שלם.

מאותו נימוק פסלה גולדה בשעתו את הצעתו של דיין, שהיתה כמעט זהה להצעת אל-סאדאת, בעיקבות דחייה זו, חזר בו דיין אז מהצעתו והכחיש אותה.

רק אחרי שנסתבר לאל-סאדאת כי ישראל אינה מקבלת את הצעתו, השמיע אותה בפומבי כעבור שלושה שבועות, בנאום בו הודיע על הארכת הפסקת-האש. אז דרש כתנאי את נסיגת צה"ל עד מאחורי אל-עריש.

ברור שתיקון זה בא כדי לפייס את הקיצוניים בממשלתו ובצבאו, שחשבו כי הצעתו המקורית היתה פרו-ישראלית מדי, ונדחתה בכל זאת על-ידי ישראל.

כאשר השמיע אל-סאדאת את הצעתו הפומבית, מיהרה גולדה מאיר לפסול אותה.

אולם כעבור כמה ימים התחרטה, טענה כי פסילתה לא היתה מוחלטת, והציעה למצריים לדון על ההצעה - בתנאי שהשייט יכלול מייד גם שייט ישראלי.

בכך ירד העניין מסדר-היום - למראית-עין. בשבועיים האחרונים נתעורר לפתע מחדש - משני הכיוונים.

● דיפלומט מצרי בכיר בארצות-הברית כינס עיתונאים, ובשיחה "שלא לפירסום" חזר על הצעת אל-סאדאת לפתוח את התעלה.

הדבר פורסם בישראל על-ידי "הארץ". דובר מצרי רשמי הכחיש זאת מייד. אך כעבור זמן קצר חזר בו הדובר המצרי מהכחשתו, הודיע כי ההצעה עדיין פתוחה ועומדת.

● בצד הישראלי התחילה מחשבה חדשה. נוכח החשש כי ישראל תאלץ לקבל את תוכנית-רוג'רס ולחזור לגבולות ה-4 ביוני, עם "שינויים בלתי-

גולדה ורוקפלר

אל והודיע לראשי המדינה כי איטליה - יחד עימה אירופה המערבית כולה וארצות-הברית - מעוניינת בפתיחת התעלה, מאותה סיבה.

● משרד-החוץ הדליף את רעיון פתיחת-התעלה ליונתן ראנדאל, כתב בכיר של "וואשינגטון פוסט", החשוב בעיתוני בירת ארצות-הברית. לראנדאל גם נאמר שארצות-הברית מתנגדת, כנראה, לרעיון. ראנדאל שידר זאת לעיתונו - ועוד באותו יום הבריקה המערכת לראנדאל בירושלים שהיא בירה את העניין בצמרת האמריקאית, ונמסר לה כי אין שחר לטענה זו. ממשלת ארצות-הברית מצדדת בפתיחת התעלה.

כך עמד הדבר בסוף השבוע. על רקע זה יש חשיבות לנסיעתו של אבא אבן לארה"ב ולבריטניה. המשימה העיקרית שאבן הטיל על עצמו: לברר אם ישנה אפשרות להגיע מייד להסכם עם מצריים, לשם פתיחת התעלה.

הגדיר את המצב פרשן בכיר בירושלים: "זהו הקש האחרון שבו נאחזת גולדה. אם ייכשל מאמץ זה, יהיה ברור שלא ניתן עוד לדחות את ההכרעה. אז תצטרך להיענות לדרישת האמריקאים ולהודיע לגונאר יארינג רשמית שישראל מוכנה לחזור בדרום לגבולות תוכנית רוג'רס."

אלוף פלד לקבוע בהמשך ניתוחו: ● "ממשלת ישראל, לדאבון ליבנו, חוששת מפני מו"מ ישיר. הגיע הזמן שאזרחי מדינת ישראל יבינו אמת גדולה זו. ממשלת ישראל פוחדת מפני מו"מ ישיר, ופחדה זה נובע מן ההיסטריה שהיא נתונה בה זה שנים, שהשלוש אם יושג יביא כלייה על ישראל."

● "השמועות מספרות כי צוות מומחי ביטחון משרטט בימים אלה את גבולות ה-מינימום שלנו, וכי גבולות אלה כוללים את (המשך בעמוד 16)

עדים על אירצון לראות את המציאות ב"עיניים פקוחות...". ● "תחת לאסוף קבוצת פלסטינים בלתי תלויים, להציע להם את הקמת המדינה ה"פלסטינית בתנאים שיבטיחו את ביטחונה של ישראל, ולהמתין לתשובתם, מההרים המתנגדים ליוזמה זו בתוכנו, ומשיבים ב"שם הפלסטינים שאין הם מעוניינים בכך. זוהי דרך יעילה לתקוף כל יוזמה מדינית, אך דרך פסולה לניהול מדיניות המתיימרת להביא את השלום."

מנפילות של מפקד גוש. ממשיך ה-

נסחפה בחרדה בלתי מוצדקת, כאילו ישר-אל היתה נתונה כיום במצב המחייב מלחמה מצידה בנוסח חדש, כאילו הברירה ל-פנינו היא להלחם עד האיש האחרון או ל-אבד את חירותינו". ● טען האלוף פלד, בין השאר: "תגובתה של ראש הממשלה (להצטרף תיו של אל-סאדאת) שניתנה למחרת היום פורסמה ברחבי העולם כסמל ודוגמא של עיקשות ונשלות הגיון". ● "תגובת הממשלה לא רק שהיא מוטית ובלתי שקולה, אלא היא מעידה כאלף

מג האחיר השבוע היה צמוד בדיוק ל-מאורעות הפוליטיים. תחילה, אחרי שנדמה היה כי החורף חלף והקיץ הגיע, פרצה ב-ארץ סופת שלגים ורוחות, שהזכירה ל-אזרחי ישראל כי האביב עוד רחוק מהם. תוך יום רגעה סופת השלגים ובמקומה ירד על הארץ מוג'אוויר שרבי ולוהט.

גם הצהרתה של ראש-הממשלה, גולדה מאיר, לטיימס הלונדוני בקשר לגבולות ה-מינימום של ישראל, נפלה על המדינה כי סופת שלג ביום שרב. אלא שסופה זו ניתן היה לנבא מראש בדיוק מתימטי. התנאים הפוליטיים האובייקטיביים ראו אותה באופק כאשר החליטה הממשלה לא לשרטט מפות ולהודיע קבל עולם שישראל לא תחזור עוד לגבולות ה-4 ביוני 1967.

היה ברור או שממשלת ישראל תישאר צמודה להחלטה זו כפי שהיתה צמודה כי עבר לכל החלטותיה, שהיו מילים בעלמא, ללא כל יכולת להתייצב מאחוריהן. פשיטת הרגל של ממשלת ישראל נוכח הפגיעה ב-אמינותה, קיבלה אישור נוסף בדמות שיר-טוט המפה בידי הגברת שהחליטה רק ימים קודם לכן שלא לשרטט מפות.

ואחרי הסופה - בא השרב. הרוחות ב-ישראל התלהטו. משבר ממשלתי זוטא עמד באופק. למרות שהחום נוצר דקא על-ידי המתנגדים לנסיגה, היה בו כדי לבשר על אביב השלום הקרוץ באופק.

דיעות

האורקל

מלוס אנג'לס

אחד המוחות המזהירים שהיו אי-פעם במסכ"ל הישראלי, הוא ללא ספק אלוף ה-מילואים בנתניהו פלד. אפילו אויביו הקיצוניים, שאינם מסכימים לאף אחת מדיעותיו, מודים כי כושר הניתוח והערכת-המצב של האלוף פלד, מי שהיה ראש אגף אפסנטות במסכ"ל ערב מלחמת-ששת-הימים, היא תור-פעה יוצאת-דופן.

מאן השתחרר מצה"ל, שוהה האלוף פלד בקליפורניה, שם הוא משתלם במדעי ה-מורחנות. אולם הוא אינו מסתפק בעיסוקים אקדמאיים בלבד. האיש שערב המלחמה היה בין שלושת אלופי צה"ל שלחצו על הנהגה המדינית ההסגנית ומלאת הפח-

אלוף (מיל.) פלד

דרך פטולה לניהול מדיניות

דיים לסיים את תקופת ההמתנה ולצאת ל-מלחמה, הפך בשנתיים האחרונות למעין אורקל של המדיניות הישראלית. אומנם איש אינו מתייעץ בו עוד וממשלת-ישראל אינה נוטה לקבל את המלצותיו המדיניות, אבל ביקורתו החריפה על המימסד והממשלה זוכה להדים רבים.

עיקשות נשלות הגיון. השבוע יצא מתי פלד בהתקפת מחץ על ממשלתה של גולדה מאיר. במאמר שפירסם במעריב, ניחן פלד את הצעותיו של נשיא מצריים-אנואר אל-סאדאת לפתיחת תעלת-סואץ ו-את תגובות ממשלת-ישראל על הצעות אלה. ניתוחו המבריק של פלד הביא אותנו לשורה של מסקנות, שלולא התייצב הוא עצמו מאחוריהן לא היה מעריב מעו לפרסמן. כתב פלד על גולדה: "תחת להשתמש בסמכותה ולהוליך את העם לשלום, היא